

Vyhodnocení Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010 – Shrnutí

1. Kontext

V posledních letech Evropská unie uspořádala sérii "evropských roků", které jsou navrženy tak, aby upozornily na konkrétní témata, která jsou v zájmu lidí a organizací jako celku, stejně jako pro tvůrce politiky a odborníky. Rok 2010 byl vyhlášen Evropským rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení ("EY2010" nebo "Rok"). Cílem bylo zvýšit povědomí, vybudovat nová partnerství, vytvořit dynamiku a získat silný politický závazek k boji proti chudobě v Evropě. Rok se zaměřoval na čtyři podrobnější cíle: uznání práv; společná odpovědnost; soudržnost; závazek a konkrétní akce.

Hodnocení bylo provedeno prostřednictvím nezávislých dodavatelů ECORYS, kteří vyhodnotili, jak se EY2010 odehrával a jaké důsledky měl a může mít v budoucnosti. Výzkum zahrnoval vyhodnocení podkladů a údajů, průzkumů a individuálních konzultací, jakož i podrobných studií o výsledcích Roku v Bulharsku, Itálii, Litvě, Švédsku a Spojeném království, a účasti na akcích a několika aktivitách.

Celkem 17,25 miliónů eur bylo poskytnuto z EU na podporu Roku, ke kterému významně přispěly (okolo 9 miliónů eur) členské státy. V průběhu Roku Evropská komise a její partneři, včetně občanských společností, institucí EU, orgánů veřejné správy a dalších prováděly řadu činností – hlavní čísla níže dávají poznat jaké:

EY2010 v číslech:

- 29 zúčastněných zemí;
- 80 milionů lidí ohrožených chudobou v EU;
- kolem 900 spolufinancovaných aktivit podporováno buď národními realizačními orgány nebo zainteresovanými subjekty v zúčastněných zemích;
- nejméně 1800 dalších národních a místních aktivit používajících logo;
- přibližně 40 akcí EU (**pořádaných subjekty EU nebo v partnerství**);
- 160 velvyslanců;
- 400 000 unikátních návštěvníků na internetových stránkách www.2010againstopoverty.eu;
- více než 10 000 tištěných / online článků;
- 1200 položek do soutěže o novinářskou cenu a 60 vítězů;
- 60 videí vyráběných na úrovni EU;
- 49 milionů diváků a posluchačů dosažených pomocí vysílaných zpráv;
- 200 fotografií z 18 evropských zemí účastnících se Projektu umění partnerů.

Důležitým znakem Roku bylo, že aktivity se konaly v každé z 29 zúčastněných zemí i na úrovni EU. V každé zemi Národní realizační orgány koordinovaly celé řady akcí, projektů a publicistických kampaní, které byly přizpůsobeny národním podmínkám. Informační a komunikační kampaně na pan-evropské a národní úrovni tvořily klíčovou část EY2010. Čtyři hlavní cílové skupiny byly: veřejné orgány, média, zúčastněné strany, lidé se zkušenostmi s chudobou a sociálním vyloučením a cílem bylo také oslovit širokou veřejnost.

2. Výsledky hodnocení

Vzhledem k tomu, že se Rok uskutečnil v době přetrvávající hospodářské a finanční krize, ukázalo se, že je velmi **důležitý a aktuální** pro široké obecnstvo. To znamenalo na jedné straně dodatečný dopad, ale zároveň představovalo i výzvy, pokud jde o sdělování zpráv na témata, která mohou být někdy citlivá. Rok doplnil stávající iniciativy EU v této oblasti a zvýšil viditelnost lidí žijících v chudobě a sociální začlenění těchto lidí do společnosti. Zapojením nevládních organizací, sociálních partnerů a dalších zainteresovaných stran Rok reagoval na potřebu rozšířit účast na vytváření a realizování politik sociálního začleňování. V jednotlivých zemích finanční podpora EY2010 umožnila řadu drobných aktivit, které by jinak nebyly provedeny. Ve většině zemí byly organizovány aktivity zaměřené na potřeby všech hlavních rizikových skupin (děti, mládež, ženy, senioři, bezdomovci, přistěhovalci a etnické menšiny).

Z hlediska **účinnosti a dopadu** EY2010 bylo dosaženo pokroku ve všech čtyřech cílech EY2010. Zejména závazek a konkrétní akce na úrovni EU vystupovaly vysoko v hodnocení evaluátorů toho, co bylo dosaženo (také díky závěrečné Deklaraci Rady o Roce). Avšak klíčoví hráči na národní úrovni zůstávají opatrní, hlavně co se týče míry zakořenění podobných závazků a konkrétních akcí, zejména s ohledem na současný tlak na veřejné výdaje. Aktivit EY2010 se zúčastnilo ve většině zemí mnoho zúčastněných stran, zejména nevládních organizací a sdružení. Také na úrovni EU Rok poskytl cenné příležitosti pro zúčastněné strany pro setkání, navázání kontaktů a identifikování oblastí společného zájmu. Z hlediska vlivu na širokou veřejnost důkazy naznačují, že se informace o Roku mohla dostat asi k jedné desetíně Evropanů prostřednictvím vysílacích médií. Jedním z cílů EY2010 bylo zapojit subjekty, které nejsou tradičně zapojeny v oblasti sociálního začleňování, čehož bylo do značné míry dosaženo na národní úrovni, možná méně na úrovni EU. Zejména bylo v průběhu Roku testováno množství inovativních přístupů: použití sociálních médií pro komunikaci, setkávání s novináři a participační přístup k událostem. Příklady inovací politiky byly identifikovány v několika zemích: pokročilé participační přístupy k plánování politiky, sociální politika založená na důkazech/zkušenostech, sociální podnikání. Spojením s jinými politickými tématy byly vytvořeny určité iniciativy, zejména pokud jde o zdravotnictví, spravedlnost a finance.

Evropský Rok by měl mít **trvalé dopady** na úrovni členských států, pokud jde o viditelnost a potenciál zúčastněných subjektů a rozvoj nových přístupů ke komunikaci a podpoře sociálního začlenění. Na úrovni EU je opatrný optimismus ohledně vývoje na vysoké úrovni v politice EU (konkrétně hlavní cíle na snižování chudoby), jemuž bylo napomoženo momentem a zájmem o chudobu a sociální vyloučení vytvořeným prostřednictvím Roku. Kromě toho závěrečná Deklarace Rady reprezentovala pevný závazek EU a členských států jít nad rámec zvyšování povědomí a dát Roku "silný politický odkaz, který přináší konkrétní výsledky."¹

Nějaký čas trvalo nastavit systém na úrovni EU a národní úrovni zejména z důvodu rozhodnutí využít administrativních struktur, které již byly akreditovány Evropskou Komisí pro řízení finančních prostředků EU. Avšak vcelku bylo **řízení Roku Evropskou komisí** posouzeno jako vyhovující Národními realizačními orgány (NROs) a zúčastněnými stranami. Poradní výbor podporující NORs a skupina expertů zúčastněných stran EU byly oba považovány za cenné nástroje. Postupy byly vyhodnoceny jako jasné, i když se objevily žádosti o větší odborné vedení v raném stadiu. Spolupráce mezi NROs a pracovní skupinou EY2010 byla uspokojivá, i když co se týče komunikačních aktivit rozdělení úkolů mezi EU a členské státy nebylo vždy jasné a hladké. Spolupráce s národními korespondenty dodavatele komunikačních aktivit byla ve většině zemí

¹ Deklarace Rady o Evropském roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení: Spolupráce v boji proti chudobě v roce 2010 a dále, 3053. zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele, Brusel, 6. prosince 2010.

uspokojivá navzdory počátečním nejistotám o jejich rolích. Zastoupení Evropské komise byla zapojena a v některých zemích byla také aktivní v organizování vlastních akcí.

Přestože je nyní EY2010 ukončen, podařilo se mu dodat nový impuls boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení v Evropě. Jeho výsledkem je, že ti, kteří jsou zapojeni v této oblasti, byli posíleni a inspirováni ke zvýšení svého úsilí, spolupráci v jiných oblastech a hledání nových cest, jak čelit výzvám. Tato mobilizace zvýšila kapacitu řady klíčových hráčů pro změnu a silné vedení politiky ze strany EU znovu zaměřilo budoucí agendu. Ve zvlášť náročné době pro ekonomiku a společnost EY2010 otevřel oči mnoha lidí, aby si všimli reality chudoby a sociálního vyloučení v Evropě, poznali současné i potenciální příspěvky zúčastněných stran a tvůrců politik a posílili význam naslouchání hlasům lidí se zkušeností s chudobou a sociálním vyloučením. Udržení impulzu zahájeného prostřednictvím Roku se nyní musí stát centrem pozornosti.